

Sygn. akt II CSK 481/10

POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta P.
i Miasta P.

przy uczestnictwie W. K. i B. N.

o wpis,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 1 czerwca 2011 r.,

skarg kasacyjnych wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego

z dnia 9 października 2009 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 5 stycznia 2009 r., sygn. akt KW 117/3 Dz. Kw.(60/00) oddalił wniosek Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta P. z dnia 15 maja 2000 r. o odłączenie z prowadzonej w tym Sądzie księgi wieczystej Kw 124217 działek oznaczonych numerami 4/4, 4/6 i 6/3, założenie dla tych działek nowej księgi wieczystej i ujawnienie w dziale II jako właściciela Skarbu Państwa, a postanowieniem z dnia 17 lutego 2009 r. sygn. akt KW 124217/3 Dz. Kw. (37/00), oddalił wniosek Miasta P. z dnia 13 kwietnia 2000 r. o wpis na jego rzecz w tej samej księdze własności działek nr 6/4, 6/1, 4/1, 4/7 i 4/5.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 9 października 2009 r. oddalił apelacje wnioskodawców od powyższych postanowień.

Sąd Okręgowy - dzielając przyjęte za podstawę zaskarżonych postanowień ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną - podkreślił, że Skarb Państwa – Prezydent Miasta P. oraz Miasto P. domagali się wpisu na swoją rzecz prawa własności określonych działek w miejsce uczestniczki postępowania B. N. Tymczasem w chwili orzekania w przedmiocie apelacji, zgodnie z wpisem w dziale II księgi wieczystej Kw 124217/3 dokonany przez Sąd Rejonowy w dniu 14 marca 2005 r., właścicielem nieruchomości objętej tą księgą jest W. K., który wpisany został w miejsce B. N. Wprawdzie B. N. w dniu 30 czerwca 2006 r. złożyła wniosek o dokonanie wpisu prawa własności tej nieruchomości na jej rzecz i wykreślenie W. K., jednak wniosek ten podlega rozpoznaniu w dalszej kolejności, wynikającej z daty wpływu. W takiej sytuacji, skoro skarżący nie zmodyfikowali wniosków przez wskazanie, że domagają się wpisu prawa własności w miejsce W. K., ich wnioski zostały prawidłowo oddalone.

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżyli skargami kasacyjnymi obaj wnioskodawcy.

Skarb Państwa – Prezydent Miasta P., zastąpiony przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, oparł skargę na podstawie określonej w art. 398³ § 1

pkt 2 k.p.c., zarzucając naruszenie art. 626⁸ k.p.c. w związku z art. 321 § 1, art. 13 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c. przez błędna wykładnię pojęcia granic wniosku o wpis oraz niewłaściwe zastosowanie art. 626⁸ § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. wskutek wadliwego uznania, że wniosek nie zawierał żądania dokonania wpisu własności w miejsce aktualnie wpisanego właściciela nieruchomości.

W skardze kasacyjnej Miasta P., opartej na obu podstawach określonych w art. 398³ § 1 k.p.c. podniesione zostały zarzuty naruszenia art. 65 § 1 k.c. przez błędną wykładnię oświadczenia woli zawartego we wniosku o wpis prawa własności oraz art. 628⁸ § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 385 w związku z art. 13 § 2 i art. 626⁹ k.p.c. przez uznanie, że z uwagi na treść wniosku skarżącego istnieje przeszkoda do dokonania wpisu.

W obu skargach kasacyjnych zgłoszone zostały wnioski o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargi kasacyjne uczestniczka postępowania B. N. wniosła o ich oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 626⁸ § 1 k.p.c., wpis do księgi wieczystej dokonywany jest – w zasadzie - jedynie w granicach wniosku. Stosownie zaś do § 2 tego artykułu, sąd, rozpoznając wniosek o wpis, bada wyłącznie treść i formę wniosku, dołączonych do niego dokumentów oraz treść księgi wieczystej.

Z przyjętych za podstawę zaskarżonego postanowienia ustaleń wynika, że zarówno Miasto P. we wniosku z dnia 13 kwietnia 2000 r., jak i Skarb Państwa – Prezydent Miasta P. we wniosku z dnia 15 maja 2000 r. domagali się wpisania na ich rzecz – odpowiednio: w księdze wieczystej Kw 124217/73 prowadzonej przez Sad Rejonowy oraz w odrębnej księdze wieczystej założonej dla oznaczonych we wniosku działek gruntu – prawa własności, w miejsce B. N. Sąd Okręgowy uznał, że taki sposób sformułowania wniosków wykluczał możliwość ich uwzględnienia, gdyż w dacie orzekania przez ten Sąd jako właściciel nieruchomości objętej wymienioną księgą wieczystą wpisany był W. K. Podniesionym w skargach

kasacyjnych zarzutom, kwestionującym powyższą ocenę, nie można odmówić słuszności.

Przytoczona w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia argumentacja wskazuje jednoznacznie na to, że Sąd Okręgowy za miarodajny do oceny zasadności rozpoznawanych wniosków uznał stan rzeczy istniejący w chwili orzekania (art. 316 § 1 k.p.c.). Tymczasem – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale w składzie siedmiu sędziów z dnia 16 grudnia 2009 r., III CZP 80/09 (OSNC 2010, nr 6, poz. 84), mającej moc zasady prawnej – sąd rozpoznając wnioski o wpis w księdze wieczystej związany jest stanem rzeczy istniejącym w chwili złożenia wniosku i kolejnością jego wpływu. W świetle tego zapatrywania, wskazany przez Sąd Okręgowy fakt, że w chwili orzekania w przedmiocie apelacji skarżących w dziale II księgi wieczystej wpisany był W. K., a nie – jak wskazano we wnioskach – B. N., nie mógł stanowić przeszkody do uwzględnienia wniosków.

Prawidłowa ocena zasadności tych wniosków wymaga uwzględnienia nie tylko kolejności ich wpływu, ale również rozważenia zawartych w nich żądań i zbadania dołączonych do nich dokumentów oraz treści księgi wieczystej według stanu rzeczy istniejącego w chwili, kiedy zostały one złożone. Sąd Okręgowy analizy takiej nie przeprowadził, co nie pozwala skutecznie odeprzeć podniesionych w skargach kasacyjnych zarzutów naruszenia art. 626⁸ § 1 i 2 i art. 626⁹ w związku z art. 13 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.